

Sylabus z predmetu: **Jazyk v médiách – syntax (IISMKm/JMSYN/22)**

Vyučujúca: Mgr. Veronika Gregová, PhD.

Študijný odbor: mediálne a komunikačné štúdiá

Študijný program: mediálne štúdiá

Ročník: 2./Bc.

Semester: letný

Akademický rok: 2024/2025

Typ predmetu: povinný

Spôsob ukončenia: priebežné hodnotenie

Počet kreditov: 3

Rozsah výučby predmetu: prednáška + seminár, 1 + 1 hod. týždenne

PROGRAM PREDNÁŠOK A SEMINÁROV:

1. Úvod do syntaxe. Vybrané problémy syntagmatiky. Typy syntagiem a spôsoby vyjadrenia syntagmatického vzťahu. Kolokabilita.

2. – 4. Vybrané problémy vetnočlenskej syntaxe. Centrum a periféria vety.

A) Rozčlenenosť a nerozčlenenosť gramatického jadra. Dvojčlenné a jednočlenné vety. Jednočlenné vety a ich komunikačno-pragmatické funkcie.

B) Objekt a adverbiálne z valenčného hľadiska. Sémantická klasifikácia adverbiálií.

C) Atribút a problematika zloženej mennej skupiny.

5. Vybrané otázky syntaxe polovetných konštrukcií.

Vymedzenie a klasifikácia polovetných konštrukcií (PK). Funkčný aspekt PK pri výstavbe textu.

6. – 7. Vybrané problémy súvetnej syntaxe.

Sémanticko-pragmatické vzťahy pri parataktických a hypotaktických súvetiach. Zložené súvetie a výstavba textu. Funkčno-štylistická charakteristika súvetí. Syntaktická charakteristika ako indikátor štýlu a žánru.

8. Z problematiky príznakových a expresívnych syntaktických konštrukcií.

Procesy vyčleňovania (parcelácie) a pričleňovania (kompletácie) – príznakovo zapojené vetné členy. Problematika elipsy. Funkcia elipsy v texte. Klasifikácia elíps. Problematika parentézy. Kritéria klasifikácie parentéz. Parentézy a kvázivedľajšie vety.

9. Aktuálne členenie výpovede.

Prostriedky aktuálneho členenia výpovede. Metódy aktuálneho členenia výpovede. Slovosled slovenskej vety. Problematika tematických postupností v texte.

10. Syntax hovoreného prejavu.

Písaný a hovorený prejav. Špecifiká syntaxe hovoreného prejavu. Analýza syntakticko-štylistických vlastností viet v akusticko-auditívnom type komunikácie.

11. Modálna stavba viet.

Modálne typy viet v slovenčine. Postojová, istotná a voluntatívna modálnosť. Veta a výpoveď. Modálnosť a komunikačné funkcia výpovede. Vzťah komunikačných funkcií a modálnych typov viet. Priame, primárne a sekundárne vyjadrovanie zámeru.

12. Záverečný test.

13. Vyhodnotenie záverečného testu a konzultácie k seminárnej práci.

ŠTUDIJNÁ LITERATÚRA:

- FINDRA, J.: *Štylistika slovenčiny*. Martin: Osveta 2004 alebo *Štylistika súčasnej slovenčiny*. Martin: Osveta 2013 (kapitola *Syntaktické štylémy*).
 - GREPL, M. a P. KARLÍK, 1998. *Skladba češtiny*. Olomouc: Votobia.
 - HOFFMANNOVÁ, J., J. HOMOLÁČ a K. MRÁZKOVÁ, (eds.), 2019. *Syntax mluvené češtiny*. Praha: Academia.
 - IVANOVÁ, M., 2016. *Syntax slovenského jazyka. 2., upr. a dopl. vyd.* Prešov: Vydavateľstvo PU.
 - KAČALA, J., 1998. *Syntaktický systém jazyka*. Pezinok: Formát.
 - MOŠKO, G., J. NIŽNÍKOVÁ a J. SABOL, 1993. *Súčasný slovenský jazyk. Cvičenia zo syntaxe*. 2. vyd. Košice: Rektorát Univerzity P. J. Šafárika.
 - MÜLLEROVÁ, O., 1994. *Mluvený text a jeho syntaktická výstavba*. Praha: Academia.
 - NIŽNÍKOVÁ, J., 1994. *Praktická príručka slovenskej skladby*. Prešov: Slovacontact.
 - ORAVEC, J. a E. BAJZÍKOVÁ, 1986. *Súčasný slovenský spisovný jazyk. Syntax*. Bratislava: SPN.
 - STANKOVÁ, M., 2021. *Základy morfológie, syntaxe a lexikológie pre žurnalistov – vybrané javy a príklady zo slovenských médií*. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave.
-

PODMIENKY NA ÚSPEŠNÉ ABSOLVOVANIE PREDMETU:

1. **Aktívna účasť** na seminároch (povolené **max. 2 absencie**, a to aj v prípade prechodu na dištančnú formu výučby, pri väčšom počte absencií bude študent hodnotený známku FX bez možnosti náhradného plnenia povinností).
2. **Adekvátna príprava** na semináre: teoretická príprava na základe prednášky a štúdia literatúry a vypracovanie prípadných domácich zadaní podľa inštrukcií vyučujúcej. (V prípade nesplnenia týchto podmienok bude študentovi udelená absencia.)
3. Úspešné absolvovanie **záverečného testu** (v 12. týždni semestra). Test bude pozostávať z teoretických i praktických úloh viažucich sa na prebraté učivo.
4. Vypracovanie **seminárnej práce** (syntaktická analýza ústneho mediálneho prejavu).

Na úspešné absolvovanie predmetu treba z testu aj mediálneho výstupu získať min. 50%.

HODNOTIACA STUPNICA:

A	100,00 – 90,00 %
B	89,99 – 80,00 %
C	79,99 – 70,00 %
D	69,99 – 60,00 %
E	59,99 – 50,00 %
Fx	49,99 % a menej %